

УДК 338.4:330

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Н.Г.ЦАРУК,

асистент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

В останні часи, в умовах стрімкого росту населення землі та погіршення екологічної ситуації, серед усіх країн світу все більш важливим стає питання продовольчого забезпечення, а разом з тим і розвитку аграрної сфери. В Україні ця проблема загострюється ще й через затяжну економічну кризу в сільському господарстві.

Екстенсивний шлях розвитку вже вичерпав себе – вирішити проблему можливо лише за допомогою інноваційних технологій. Розробка й поширення науково-технічних досягнень дозволить підвищити ефективність і стійкість аграрного комплексу України, підвищити конкурентоспроможність вітчизняної продукції. Інноваційна діяльність є невід'ємною частиною входження нашої держави в процес світової інтеграції.

Саме таке розуміння сутності проблеми інноваційного розвитку в АПВ відображено в наукових працях Д.І. Кокоріна, О.В. Василенка, О.В. Прокопенко, П.Т. Каблука. Однак слід зазначити, що проблема формування інноваційного розвитку АПВ досліджена недостатньо.

Метою даної статті є дослідження стану інноваційного розвитку в економіці АПВ України та пошук шляхів ефективного розвитку аграрної сфери.

Інновації – це нагромадження нових знань, матеріалізованих у високоєфективних ощадливих технологіях, технологічних елементах – нових сортах і гібридах рослин, порід і порідних груп тварин, машин, обладнання,

устаткування, робочих органів машин і знарядь, нових видів добрив, хімічних засобів захисту рослин і тварин, нових прогресивних форм організації виробництва та праці, нових видів послуг тощо, створених у науково-дослідних установах, визнаних доцільними для застосування в практиці, що забезпечують підвищення економічної і соціальної ефективності суспільного виробництва [1].

На теперішній момент Українська академія аграрних наук проводить наукові дослідження з 1 національним, 6 державними цільовими, 32 галузевими науково-технічними проектами і координує тематику досліджень в організаціях, які працюють над рішенням проблем АПВ, підтримує міжнародні наукові зв'язки більш ніж з 60 установами й організаціями миру [2]. Однак ринок інноваційної продукції в аграрній сфері досі знаходиться на стадії становлення. Йому властива низка складних проблем.

Статистичні дані свідчать про постійне зниження інноваційно-активних підприємств. Якщо в промисловості колишнього СРСР цей показник складав 60-70 %, у 1992-1995 – 20-26 %, то зараз він дорівнює приблизно 15 %. Для порівняння відмітимо, що серед країн Європейського Союзу мінімальні показники інноваційної активності мають Португалія – 26% та Греція – 29 % [3]. До того ж в Україні доволі низьке різноманіття типів підприємств, які займаються комерціалізацією інноваційної продукції. Здебільшого це підструктури великих організацій або науково-дослідницькі установи Української академії аграрних наук.

Незважаючи на те, що за останні 5 років витрати Держбюджету на наукові дослідження в аграрній сфері зросли майже вдвічі, з 270 млн. грн. у 2009 р. до 503 млн. грн. в 2011 р. [2], частина цих витрат у структурі ВВП залишається доволі низькою – у 2011 році загальні витрати на науку склали лише 8 % ВВП. Однак це не єдина проблема. Низькою залишається й ефективність розробки та впровадження інноваційної продукції.

До факторів, що негативно сприяють на розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері відносяться: затяжна інвестиційна криза у сільському господарстві та низькі інвестиції в інновації; слабо розвинута організаційна та нормативно-правова база інноваційної діяльності, зокрема недостатньо захищені права власності та не врегульована діяльність технологічних парків; не сформований організаційно-економічний механізм розвитку венчурного підприємництва. Однак навіть якщо інноваційний продукт уже створений, з'являється проблема щодо його впровадження у промисловість через нерозвиненість ринку інноваційної продукції в Україні: відсутня належна інформація про досягнення науки в інноваційній сфері, відсутній ринковий механізм ціноутворення на інноваційну продукцію, бездієвість інноваційних бірж і відсутність ефективної реклами та інше.

Для забезпечення належного розвитку інноваційної діяльності в аграрній сфері необхідно впровадити наступні заходи:

- створити Державний Інформаційний Банк інноваційних розробок в аграрній промисловості для забезпечення суб'єктів інноваційного ринку інформацією про результати науково-дослідницької діяльності. Також доцільно розробити систему доступу до інформаційної бази для забезпечення використання її тільки в межах національного ринку;
- створити спеціалізовані цільові та венчурні фонди для поповнення джерел фінансування інноваційної діяльності;
- підтримувати підприємства, які займаються інноваційною діяльністю, за допомогою надання їм податкових пільг та розробити моделі для визначення ефективної ставки пільг для окремих галузей АПК;
- проводити аукціонні торги інноваційної продукції;
- створювати проекти з розробки інноваційної продукції, які базуватимуться на співпраці науково-дослідницьких установ та підприємств-споживачів наукової продукції.

Література

1. Крисальний О.В. Організаційно-економічні особливості інноваційної діяльності // Економіка АПК, 2005.– № 8. – С. 10-13.
2. Електронний ресурс: <http://www.agroconf.org/uk/node/929> – В Україні не существует современной экономической аграрной науки.
3. Електронний ресурс: <http://intkonf.org> – В.В. Коссе, О.В. Гладкова Сучасний стан та проблеми інноваційної діяльності в українській економіці.